

1846-02-19

AFSENDER

Lars Glad

MODTAGER

Svend Grundtvig, P.C. Skovgaard

FAKTA

Dokumenttype:
Brev

Afsendersted:
Dresden

Omtalte personer:
Lorenz Frølich
Svend Grundtvig
P.C. Skovgaard

Arkivplacering:
Mappe 11 nr. 25

DOKUMENTINDHOLD

Lorenz Frølich skriver om ånd og kunst.

TRANSSKRIFTION

Mappe 11 nr 25a-b

Dresden. D. 19de Februar 1846

Goddag, Skovgaard og Svend – det bedste Ord bliver krænget og krænket og Spot, naar Loke bruger det – han ønsker Én en god dag – men blandt Venner bliver det godt, som om Balder med [?levede]. Ret mit Brev Ark har jeg skrevet fuldt, men det kommer ei til svar, skjøndt du ei vil lade mig dommen over mine Breve, Svend; - maaskee det ogsaa kunde behage eder, men det behager ei mig at sende Ord, som kunne tydes fail, og vanskeligere er det mig med Alvorsord at skildre Eder en spæd Spire, som jeg pleier med Haab og Frygt i mit Inderste end med kaad Lune at slaae Kolbøtter i Mark og Eng, og paa [?] Veie og i Luften, - derfor veed jeg ei heller om dette Brev kommer til Jer; men jeg [?beundrer] dog ei Sligt; naar Aar ere gaaet, minde de En om det [?Stundende], og man [?seer], om man er noget i Aanden, eller ei. – Kong Nyaar er ingen Grønskolling meer, og hvor mægtige Tidens Herskere – de største er ingenlunde de saakaldte Konger – kan være, saa kan de dog ei bøie noget Sind, og de kunne ei bøje kun [?] i et stille Hjerte; lad os huske det. – Snart gjør man ret den Erfaring, at ei Tidens Luft er gunstig for den spæde plante, at vi have Ukrudt i os selv, som vil qvæle den, og at mange brødre aande saa giftig Qvælstof, saa den hænger med Blade og Stængler; derfor er Ensomhed ofte bedre det bedste; i den kunne vi haabe, at Velsignelse og Regn kommer ovenfra, uden frelsen vi Intet magter. Voxer den først op til et stærkt Træ, saa kan Ingen skade det, og da træd ud blandt Mængden, maaskee Nogen kan finde Liv derunder; Skovgaard, hos dem har Træet alt Kraft, troer jeg, men vi Andre drive maaskee for Vind og Veier. At Naturen ei kan hjælpe sig selv, fordi den er fordærvet, see, det maa vi Alle først lære, og det vil man nødig til; Livet omgiver den Unge med sin Lyst, man faar Godt og Ondt overalt blandet, og man tager det Ene med det Andet, og skiller hellere det Lystelige fra det Barske, end det Sande fra det Falske; for det er lettere. Dog seer man snart, hvor forfængelig Verden er, hvor smudsig den brede Vei er; Mange see det, man gaar som Trælddyr den vante Gang; de føle ei Kraft og Mod at stride mod Strømmen; de ere ei onde, men deres Sjæl gaaer i den evige død. – Lad os kun lukke Øinene op, og see, at vi ere i Helvede, naar vi ei have annammet den hellige Aand, som gjør fri for Verdens Trælddom, og leder vore Skridt i det evige Liv. – Naar vi blot ere ret alvaarlige, saa vi dog fuldkommen væmmes ved den Jammerlighed at

leve som Planter og dyr, der blomstre og kaste deres Frø og smuldre til Gødske for den nye Slægt; vi kan ei grue meer for at skjære ind i vort eget Kjød og skjære det Usunde bort, naar vi derved

-2-

kunne blive vorde [?] og veje en guddommelig[Vægt], der ingen død kjender. Ja det har jeg følt, og Verdens Lyst svandt for mig, - saa jeg kunde gjøre afkald paa Alt, hvad Verden kalder Goder for at vinde min Sjæl; da faldt der og Skjæl fra mine Øjne, saa jeg blev klarsynet og Skælnede det Sande fra det Forfængelige i mig selv og for Andre; men jeg skuffer mig ikke; jeg har ikke grebet, hvad jeg efterstræber; og jeg veed, det kan et Menneske ei af sig selv; og jeg veed ikke, om jeg er blandt de Udvalgte – der er en Trods i mit Indre, som modstaaer Troen, og jeg vil ei bedrage mig selv – men Haabet har jeg, for det har hidtil ei beskæmmet mig; de usle Former, som vor Tid binder og svækker os i, maa lidt efter lidt briste for mig, saa jeg træder frem som en fri, Homage Mand, ja besjælet af den Aand, som besjælede de gamle Forfædre i Norden; men vi kunne ei ? ungdommelige som de blive staaende derved – vi kjende noget Andet. – Saa er da Christopherus mit Forbillede, for Trodsen [Hovmodsdjævelen] har jeg i mit inderste Væsen, hvor bøielig og mig bøiende jeg end kan synes; jeg vil kun tjene den stærkeste Herre, [og jeg seer nu, det er ingenlunde Menneskets Forstand] og jeg har Villien til at bygge min Hytte ved den stride Strøm, og forjage Blødagtighed og Vellevenet at vende mod Strømmen, og bære over paa Sandheds Strand hvo og hvad jeg kan; gid jeg da, naar jeg troer at segne under Vægten, maatte see at jeg bar Himlens og Jordens Herre, ja, gid hele Slægten det maatte kun hele Slægten med en ærlig Stræben, at den maatte opdage det, inden den kunde troe og ane det. – Svend, det er den egentlige Idee/dit Ord/som man vi skal leve og døe for; alt Andet er dog Forfængelighed; men, naar vi gribe det, saa bliver os alt Andet til deel; for, naar Aanden er frigjort fra Verdens Lænker, saa er den mægtig og har ingen Frygt; ja, den har ingen Skranker meer, for dens Liv er den hellige Aands, som fylder Himmel og Jord. – Saa, saaledes kan et Sædekorn ligge længe, og spirer dog tilsidst, og kan blive saa kraftigt, at det trænger Alt Andet til Side; for jeg erkjender det jo grant, det er faldet i mit Sind for 6-7 Aar siden, og det er faldet fra din Faders Ord og Skrifter; intet andet Menneske har kunnet tale med det Liv og den Magt til mit Hjerte min Sjæl, som han; og eet Menneske, der er besjælet af den levende Aand kan tænde Flammen for mange

-3-

Mennesker, som, naar den først brænder, oplyser Alt, saa der er ingen Skygge meer, men Alt er klart og gjennemsigtigt. – Ja det har ligget og ventet paa den beleilige Stund, som ei kunde komme, medens Livet glædede mig og holdt mig fast, men da jeg var stemt Alvaarlig ved Tabet af min Søster, og kom herhen, hvor Alt var blandet med det, der er mit Væsen meest fjendsk, - da bukkede jeg mig og søgte Ensomhed – mit [?vandtro] Hjerter kunde næsten lovsynge "Herre, dine Veie ere usporlige, men du lader Alt – som Vandbække – i din Haand, og Alt til det Bedste. – Mange Fjender ere Alt faldet for mig, men Forfængeligheden og Trodsen stille sig dog stedse igen, om jeg ved troen at have overvundet dem. – Verdens Filosofi og Visdom gjennemskuede jeg, den kan ei friste mig meer, og de mange andre kalkede Grave ringeagter jeg ogsaa end meer – disse usle Verdenstomme Guder, Æstetik og Kunst; naar de blive i Viinstokken som [?Ponti], da ere de det sande Sprog, de ere Religionens Liv og Form, Stigen imellem Himmel og Jord; men nu ere de som Haver, Menneskene [?lefle] med, saa de faar ei Tid at see, at Jorden brænder under dem, saa de ei høre den liflige Stemme, som kalder dem, men tror at omfavne Livets Kilde, til de – for sløve til Alt Andet – opdage Feiltagelsen. – Saaledes forekommer mig det Meste nu til dags at være, navnlig er Kunsten sunket i mine Øine; det er nu en dygtig Dosis for mig, - men det kan jeg dog godt taale, for Noget kan der dog alligevel gøres med Kunsten, og Bekymringen for, hvor jeg skal anvende mine Kræfter til Gavn har jeg kastet fra mig; det viser Sandhedsaanden En. Saa, der har i min Bekjendelse; jeg vilde ønske, at mine Ord nogenlunde skildrede mit Indre, og at I ere besjælede af det Samme, saa I kunde forstaa mig, at I læse imellem Linierne, der er det Bedste, der [?] [?]. – Ja, jeg haaber, at vi skulle mødes – i Aand og Krop, skjøndt jeg netop nu føler at jeg kunde [?leve], maaskee saa [?snart] [?] men dog helst i Danmark; - dog er det ei godt, at jeg kommer hjem uden at have vundet meer Styrke til Kampen; thi i Hjemmet kan jeg ei saaledes afslutte mig. – Nu, tak for Eders Breve, jeg veed ei, om jeg kommer ind paa Enkelthederne deri i en Fortsættelse. – Jeg forbliver Eders [?] Lars Glad, langt gladere, skjøndt maaskee alvaarligere end I have kjendt mig. – Nu slog Klokken 3 – god Nat, for det er nok ikke heller God Morgen for Eder; hvorfor ere vi saadanne [?Natte..]?

-4-

Nu har Brevet ligget nogle dage paa Prøve (som jeg pleier gjøre, forat overbevise mig om at det ei er fremgaaet af en forbigaaende Stemning) og har bestaaet, saa jeg ei alene kan underskrive, men kunde tilføie grumme Meget, for jeg kjender nu et andet Liv end Uligevægtens; men jeg

vil nu sende dette uagtet man kunde sige spørge, hvortil? naar det ei har meer Kraft, gjemmer man det bort for sig selv? men jeg vilde gjerne, at vi skulde være rette Venner, kjende og forstaa hinanden; og kan I ikke, saa er det jo ogsaa bedst, jeg faar det at vide; men I skal ei sige det til Høyen og Andre, som dog ei kjende mig nok forat bedømme det, - eller som jeg dog ei kjender nok forat kunne fremlægge dem mit Indre, - i saa Meget alt saa ufærdigt. - Med det andet Brev var det mig det Samme. - Jeg faaer altid Lyst at skrive meer, men nei - ei denne Gang, altfor lange Monologer vil jeg ei holde. D. 21de Februar.

En [?...prøve]. Kan I skaffe en Mand, som kan oversætte Skovs sidst [?] [?] udkomne Forelæsninger til Tysk. I vilde derved gjøre begge Parter/Boghandleren i Leipsig og Oversætteren en god Tjeneste; det maae gjøres godt, men da vil det ogsaa blive honoreret godt(f.E. 2 Louis d'or for Arket - i den tyske Tryk eller meer) bedre var det maaskee at afgjøre Noget for det Hele. - Opfordres I altsaa at søge en Saadan, og snarest muligt sende mig hans Fordringer og Betingelser; herfra fordres, at Arbejdet maae gjøres snarest muligt, og ei lægges til Side for Andet. - Hvis I altsaa for resten ei kan eller gider skrive mig til, saa venter jeg dog snart Svar herpaa.-

|I faae denne Gang ingen Specialia, fordi jeg ei gider gjentage, hvad jeg alt har skrevet i det [?] [?] Brev. - |

|Forat ret undgaae Utydelighed, maae jeg vedføie at mig synes, at Eders Efterladenhed med at skrive og min Mangel paa Menneskekundskab - at vise Eder for liden Tillid - kan gaae op imod [?hinanden] - saa er det afgjort.|

[illegible]

Men for Lovord ligger nogle Sager paa Prisen som jeg skulde give, forat ombeholden
 at det er en fremgang af en forbrændt Mammig^{me} og for bylaad, saa jeg er allene
 kan medbringe, men kunde ikke give minnede Mægt, for jeg kjender mig at medbringe
 Lene med Helligsaglaad; men jeg vil mig paa de Sager som man kunde give, forat
 naar det er for maad knytt, og minner man det bedst for jeg selv? men jeg vilde gerne
 at den Gælder være rask Væmm, kjende og forbrændt minnede, og kan det ikke, saa
 for det jo ofte bedst, jeg faar det at vide; men det skal vi se det til Høgen
 Anten, om det er kjende mig med forat bestemme det, - eller som jeg dog er kan
 der med forat bestemme den med Anten, - i den Mægt saa indfødt. - Med det an
 det Lovord naar det mig det samme. - Jeg faar altid lyst at kjende minnede, men
 mig - i den Gælder, allfor lange Mændene vil jeg er kjende.

21de Februar.

for Domination. Kan det ikke en Mand, som kan omstøtte Skovs^{me} indkom.
 med Lovordene kan det ikke. I rask Lovord give Sager forat bestemme i de Sager
 og Omstøtte kan det ikke; det kjender jeg, men da vil det ofte blive honoreret
 godt (f. t. 2 Lovord for det) - i den Gælder alle naar + inden naar det maaske at
 afgive Mægt for det selv. - Gælder det ikke at jeg en Mand, og forat minnede for
 at mig Sager forbrændt og bestemme, forat bestemme, at bestemme naar afgive
 minnede, og er kjende det selv for det. - I den Mægt forat bestemme at kan
 allfor lange Mændene mig til, saa maaske jeg dog minnede forat bestemme.

St. Jørgen P. Skovgaard og S. Grundtvig.

Kjøbenhavn

deris at far Gud, gode Væner — Mange Tak for jeres Brev,
jeg fik dem om Aftener, som jeg fortæller Dem. Dejs Morgen fandt faad
at meget foruirligt Lære fra Lundby, den dybe Vær, som i Almindel.
lyst funder nogle klare Fælder og det fine Lærer. De, man er altid
far i Jæntags - Omgængelse; men det bedste var at se den Glæ.
ge, kraftedigt og fint. — At man en Tidtag for mig. — Deres Brev
Skovgaard, foruirligt mig meget; Hørens Lærerkegning atkender jeg
i den fælle Kunst; Det blev ikke at vide den Tid i Lær, og fange den
om sig og gyde sig med dem; om de ved kende glimende polyst. Pøstlen.
Det Lære, Svend, og saa atkender jeg den Kunst, men for foruirligt mig
meget med den foruirligt Hæmming, faad man kan vidbrage
en Gæstebud. Den kraftedigt, fælle Lærer den meget ombragte.
De for mig, og jeg for Tøst at Lærer. —
Jedens det Lærer og Hæmm; navnlig Lær jeg Svend,
fælle den Lærer, den Lær og Pøstlen. —

deris
Lars Glad.

J. S. Hvis faad egen; det er Lærer
mischig alle at for en Lærer.
Lær, som en Lærer.

J. S. Mit Lærer kan de se endel videre Lærer
Skovgaard, — og Lær Lærer Lærer;
Lær min Lærer Lær, Lær Lærer Lær
at fælle af den.